

Fuld af forventninger

Udvikling i Sydslesvig. Kronikøren har fulgt arbejdet i det danske mindretal igennem mange år. Og han er fuld af forhåbning for, at det fortsat vil være et stærkt mindretal. Men...
For der er et men.

af **Torben Rechendorff**

Så har de igen haft hovederne i blød i årsmødeudvalget. I år har det ført til temaet »Sydslesvig – en spændende melodi«. Det skal de ikke høre for. Tvært imod: Jeg synes det er et fint tema. Når man har fulgt det danske mindretal og udviklingen i Sydslesvig gennem de sidste mange år, er det svært ikke at give dem ret. Sydslesvig er i sandhed »en spændende melodi«.

Men det er sjældent den samme melodi. Jeg repeterer lige et par ting fra de seneste år:

Den 23. marts 2010 vedtog det danske Folketing enstemmig Sydslesvigloven, som klart og tydeligt formulerer Danmarks forpligtelse overfor mindretallet i Sydslesvig. I lovens formålsparagraf står det mejslet ganske klart: »Lovens formål er at støtte aktiviteter til gavn for det danske mindretal i Sydslesvig«. Det må vist kaldes klar tale. Selv om der sådan set ikke er noget nyt i formuleringen. Sådan har det som bekendt været siden 1920. Vedtagelsen af Sydslesvigloven var en god og velklingende melodi, som vi da også på årsmøderne i 2010 lovsang i høje toner. Så jeg skal spare jer.

De falske toner

Men der var også falske toner det år. Vi kender det alle sammen, og der kan vist ikke siges noget nyt om det. Det var året, hvor politikerne i Kiel greb til sparekniven især i relation til Dansk skoleforening. Og i kølvandet på dette helt utidige indgreb blev der – for nu at sige det mildt – fremsat udtalelser og meninger, der under alle omstændigheder var klart i strid med København-Bonn-erklæringerne fra 1955, som vi jo bl.a. fejrede på Sønderborg slot i 2005 med den ene hyldesttale efter den anden. Det var sandelig også i strid med de ellers gode samtaleformer, der normalt anvendes i grænselandet.

Jovist, der har været smukke og velklingende toner i melodien og der har været falske og ubehagelige toner.

Klingende fanfarer

Derfor er det jo også under nærmest klingende fanfarer, vi i disse dage afvikler 2012-årsmøderne! Den regeringskoalition, der nu umiddelbart er ved at se dagens lys, ser ud til at genoprette det gode samarbejde mellem flertal og

FOTO: MARTINA METZGER

Spjald-Grønbæk FDF-orkester underholder ved dette års årsmøde på Vanderup Danske Skole.

mindretal. Der er som bekendt enighed om, at den oprindelige ligeværdighedsmodel for Kiel-regeringens tilskud til de danske skoler nu vender tilbage som en del af det regeringsgrundlag, der just er blevet præsenteret.

Det er både rimeligt og helt nødvendigt, at skoletilskudssagen nu bliver klaret. Det er et politisk signal, der ikke er til at tage fejl af. Men SSW's deltagelse i den nye regering er mere end det. Det er lønnen for og kulminationen af et fremragende parlamentarisk arbejde gennem mange år, der nu tikker ind på resultatavlen. Vi kan alle se, at den filosofi, der har været så afgørende for SSW gennem mange år, nu bærer frugt. Det er lykkedes at fortælle vælgerne, at SSW både er mindretallets parti og regionens parti med bud på alle de aktuelle problemer, der er dagligdag i Slesvig-Holsten.

Jeg ønsker SSW og det danske mindretal hjertelig tillykke med, at det nu er kommet dertil.

Man er imidlertid ikke helt præcis i sin analyse, hvis man ikke også får sparket ind, at SSW har alle muligheder for at komme ud i store vanskeligheder i det daglige politiske arbejde og dermed også få en overnæsen ved næste valg. Politik er noget værre noget!

Men jeg kender Anke, Lars, Jette og Flemming så godt, at jeg er fuld af positiv forventning. Det skal nok gå alt sammen!

Nå, men årsmødeudvalget mener altså, at Sydslesvig sådan i et lidt videre perspektiv er »en spændende melodi«. Det vil jeg gerne tilslutte mig. Jeg mener tilmed, at jeg kender forholdene i Sydslesvig så godt, at jeg måske kan bidrage lidt til spændingen, idet jeg så forudsætter, at »spænding« både kan

være noget positivt og noget negativt:

Så godt som aldrig før

Trods al balladen og ukvemsordene de sidste par år, trods den ringe kommunikation mellem mindretallet og regeringen i Kiel og trods de mislykkede – men højrøstede – forsøg på at fryse SSW ud som ligeværdig partner i den politiske virkelighed, trods alt dette og mere til skal vi alligevel – når vi taler om melodien – huske, at forholdet mellem flertal og mindretal aldrig har været bedre end i disse år. Udviklingen siden København-Bonn-erklæringerne fra 1955 og frem til i dag er jo fortællingen under den nok så kendte hovedoverskrift: »Fra mod hinanden til med hinanden«. Og det er lykkeligt, at det forholder sig sådan.

Siden sidste årsmøde har der jo fundet en helt anden begivenhed sted, der illustrerer just det gode forhold mellem det tyske og det danske. Jeg tænker selvfølgelig på Istedløvens »genkomst« til den gamle kirkegård i Flensborg. Det var et aldeles fortræffeligt signal i en periode, der ellers bød på nok så ubehagelige proklamationer. Just på den baggrund synes jeg det er flot, at repræsentanter både for SSF og SSW har givet udtryk for, at nu skal vi altså videre på »den gammeldags facon«. Det fører ikke til noget at blive ved med at hakke på den regering, der er gået af (jeg kan betro jer, at metoden også anvendes nord for grænsen!). Nu genoptager vi den velkendte arbejdsmodel. Jeg ønsker held og lykke med det hele!

Måske kunne en og anden finde på at spørge: Når det nu hedder »en spændende melodi« hvad er så på langt sigt det mest »spændende«?

Jeg vil svare kort ved at sige: Det mest spændende er naturligvis, om I kan holde dampen oppe!

Imponeret indsats

Jeg har nu fulgt arbejdet hos det danske mindretal i Sydslesvig på aller nærmeste hold gennem næsten 20 år. Og jeg forsømmer ingen lejlighed til at sige, at jeg meget ofte har været imponeret over indsatsen i de mange organisationer hernede. Dejligt, at der fortsat er mennesker, der mener at alt det med dansk sprog og kultur er så afgørende, at man gerne investerer kræfter i arbejdet. Ja, i mange tilfælde kommer til at gøre en livslang indsats.

Hvis jeg derfor selv skal svare på spørgsmålet: Kan I holde dampen oppe, er jeg ikke i tvivl. Her er så meget livskraft, så stort engagement og – hvis vi endelig tør bruge ordet – så stor kærlighed til det at være dansk mindretal, at jeg sagtens kan se fuld damp på kedlerne i mange år fremover.

Der er somme tider mennesker i Danmark, der spørger mig: Jamen, kan det fortsætte? Mit svar har gennem årene helt konsekvent været det samme: »Tag der ned og oplev selv dagligdagen hos mindretallets mennesker. Snak med dem, lyt til dem, sig dem imod og ikke mindst – fortæl dem om Danmark og lyt til fortællingen om det at være mindretal i det store Tyskland?»

Og så er vi jo ved den del af melodien, der skratter lidt: I ved for lidt om dagliglivet i Danmark og den såkaldt »almindelige dansker« ved for lidt om dagliglivet i Sydslesvig. Jeg garanterer, at en og anden sidder og hvisker for sig selv: »Har vi ikke hørt den igen og

igen«?

Jeg er i hvert fald ikke bange for at sige, at jeg ved mange lejligheder – herunder i mange årsmødetales – har været inde på spørgsmålet. Jeg skal derfor også spare jer for en længere udredning. Bare sige, at det på lidt længere sigt kan vise sig at være et helt konkret politisk problem, at kendskabet til mindretallet i Danmark er ved at blive en sag for stadig færre. For de særligt interesserede. Det er trods alt ikke nok med en Sydslesviglov. Den folkelige opbakning er livsnødvendig.

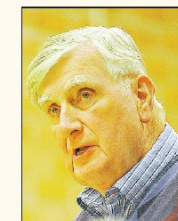
Hold dampen oppe

Det er jo ikke, fordi der ikke gøres mange behjertede forsøg på »oplysningsfronten«. Det gøres der af Grænseforeningen, af Sydslesvigudvalget og af mange andre. Men – for nu at sige det lige ud: Vi bliver nødt til at tage til efterretning, at her er måske den vigtigste mislyd i den der »spændende melodi«. Og for at sige det så klart og umisforståeligt som muligt: Det må I, der lever i mindretallet til hverdag bidrage til en markant ændring af. Der er jo ikke nogen i denne verden, der er bedre til at give fortællingen om mindretallets hverdag end jer selv.

Den danske forfatter Kjeld Abel skrev for mange år siden et lille skuespil, der havde titlen »Melodien, der blev væk«. Det handler overhovedet ikke om noget med grænselandet! Da tæppet går for allerførste scene kommer en gårdsanger ind og synger »Sangen om Larsen«, hvis forventninger til livet ikke holder mål med virkeligheden. Det er en trist sang og et trist stykke, talt ind i tidens brydsomme hverdag.

Sangens omkvæd lyder: »Det sku vær så godt og så« det faktisk skidt?»

Dertil skulle det ikke gerne komme i Sydslesvig. Melodien kan være velklingende og smuk, den kan være lidt skrattende, den kan være hidsig og den kan være helt ude af takt. Men den skulle meget nødig blive væk!

Torben Rechendorff er forhenværende dansk minister og tidl. medlem af Seksmandsudvalget. Kronikken er en lettere forkortet udgave af den tale, han holdt ved det danske årsmøde på Vanderup Danske Skole den 18. juni 2012.